ГОД. II.

ЯМБОЛЪ, 21 МАРТЪ 1925 ГОД.

БРОЙ 34.

ТРАКИЕЦЪ

седмиченъ вестникъ за обществени и стопанско-економически новини.

:: УРЕЖДА РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ. ::

Всичко се изпраща до печатница „Свѣтлина“—Марангозовъ—Ямболъ.

АБОНАМЕНТЪ: за година 70 лв. за 6 месеца 35 лв., за 3 — 20 лева

Отдѣленъ брой 1·50 лева.

ПЛАЩА СЕ: за известия вѣнчални, годежни и имении дни по 50 л., за скръбни—100 лева.

Официални обявления по 1·50 лв. на □ с. м. Сждебнитѣ пристави плащатъ по 0·50 лева на дума.

Търговски — по споразумѣние.

За хроникиране—5 лева на редъ.

Всичко въ предплата.

Ржкописи не се връщатъ.

Д-ръ П. ДИКОВСКИ

се установи въ гр. Ямболъ, на улица «Босфорска», № 3 до банянския мостъ.

2—3 ПРИЕМА БОЛНИ.

Д-ръ Р. КАЛЕВЪ

Специалистъ по очни болести се установява въ Пловдивъ ул. «Князъ Александръ» № 3.

3—10

МОТОРНАТА МЕЛНИЦА „ПЕТТѢХЪ ГЬОЗА“

въ гр. Ямболъ, наново ремонтирана, е пусната въ движение отъ майсторъ-мелничара

ВЛАДИМИРЪ ДИМИТРОВЪ.

Работятъ се всѣкакви видове брашна.

Работа честна и акуратна.

Съдържатель: **Вл. Димитровъ.**

ОБЯВА.

Съобщавамъ за знание на бубохранителитѣ въ града и околията, че въ книжарницата ми се намира за продань бубено семе

ЧИСТА БѢЛА БАГДАТСКА РАСА,

а така сжщо и желта.

Миналата година всички, които взеха, получиха отлични пашкули. Повечето получиха до 31 килограмъ отъ малката кутия.

Почнете да се записвате въ книжарницата, тъй като поради топлото време, семето ще се пази въ хранилището и къмъ 10 априлъ ще се раздаде на всѣки, който се е записалъ.

Побързайте.

3—3 Съ почитъ: **ВАСИЛЪ КРЪСТЕВЪ—книжарь.**

ОБЯВА.

Съобщавамъ на г. г. клиентитѣ си, че отъ новата година се премѣстихъ въ дюкяна на Аргиръ Мановъ въ сжщото село. За тази година разполагамъ и съ своя собствена ледница, отъ която всѣки нуждающъ може да си набави колкото иска, продавамъ чисти натурални вина и спиртни пития.

Едно посещение на дюкяна ми ще увѣри всѣкиго въ доброкачественостьта на леда и питията.

с. Саманларе, февруарий 1925 год.

3—3 Съ почитъ: ТОДОРЪ С. ДОНЧЕВЪ.

НОВО! НОВО!

По случай Великденскитѣ праздници разполагамъ съ всѣкакъвъ видъ и голѣмина **ЧЕТКИ**, приготвени отъ чиста четина.

ЦЕНИ ИЗНОСНИ.

Съ почитъ: х. **АТАНАСЪ ЯНКОВЪ**

(ул. «Солинска» № 16—новото шосе за болницата»).

ШЕВНИ МАШИНИ

„ГРИТЦНЕРЪ“

отъ всички видове и за отлична бродерия.

ПЛЕТАЧНИ МАШИНИ всички размѣри.

Части за гореизброенитѣ въ ДЕПОЗИТЪ

при **АНДОНЪ Г. НОЙКОВЪ**

срещу хот. „Стара Америка“.

10—10

Печатница „СВѢТЛИНА“ — Марангозовъ

Ямболъ — ул. „Банска“ — до еврейската баня.

Снабдена съ модерни шрифтове и орнаменти, печата всички книжа за учреждения, банки, търговци и други съ най-голѣма акуратность.

Печата всѣкакви книжа на езицитѣ: български, руски, славянски, френски, грѫцки и еврейски (иврuba).

При печатницата има и книговѣзница, кждето се подвързватъ разни книги, тевтери, тетрадки, учебници и др.

= ЦЕНИ ИЗНОСНИ. =

30 ГОДИНИ НАСЪРДЧАВАНА МѢСТНА ИНДУСТРИЯ.

Годината 1925 бележи 48 години отъ освобождението на България—половинъ вѣкъ, презъ който България изнесе три войни: първата щастлива и безъ придобивки, а останалитѣ две—и нещастни и безъ придобивки.

За една малка страна като България това е много. Тя бележи още и 30-годишна насърдчавана мѣстна индустрия.

До преди освобождението, нашето население, подъ турско владичество, живѣеше отъ ржчното производство.

Къмъ края на XIX вѣкъ западно-европейския капитализмъ и машината въ производството раздрусаха идиличното положение на дребното еснафство и ржчно производство.

Българскитѣ шаеци и гайтани отъ планинскитѣ градове и паланки въ турската империя отпочнаха своя новъ животъ заедно съ освобождението. Това е първия индустриаленъ подемъ—текстилнитѣ фабрики въ Габрово, Сливенъ, Самоковъ, Карлово, Трѣвна и пр.

Къмъ 1900 година България има вече около 30 текстилни вълнени фабрики, съ 15,000 вретена и 300—400 станове.

Следъ текстилната индустрия, и паралелно съ нея, въ България се развиваше мелничарската индустрия — брашняната.

Къмъ 1910 година ние имаме повече отъ 1200 мелници, отъ които 100—120 фабрични предприятия (насърдчавани по закона за насърдчение мѣстната индустрия).

Изобщо, отъ освобождението насамъ, въ България сж се полагали голѣми усилия за развитието на едрата индустрия.

Успѣхътъ е значителенъ, но не е завиденъ, макаръ че държавата още въ 1894 година създаде законъ за насърдчение на мѣстната индустрия, който на два-три пжти измѣняванъ и допълванъ, въ края на текущата година престава да е въ сила.

Споредъ тоя законъ, ползватъ се отъ облаги индустриалнитѣ заведения, които иматъ поне 20,000 лева капиталъ (днесъ отъ 300,000 лева нагоре) и усъвършенствувани средства за производство, опредѣлено число работници, двигатели и пр.

Облагитѣ, които тоя законъ дава до края на 1925 година, сж отъ три вида: специални, общи и концесионни.

Специалнитѣ облаги и концесиитѣ се състоятъ въ това, че на насърдчаваното предприятие се дава 2 декара земя безплатно; безмитенъ вносъ отъ чужбина на суровитѣ материали, нужни при производството; 35% по-евтинъ транспортъ на сжщитѣ и фабрикатитѣ по Бълг. Държ. Желѣзници; освобождаване отъ данъкъ занятие и данъкъ сгради; монополъ на заведението въ 2—3 административни околии (запазенъ районъ за предприятието); предпочитане при държавни, общински и окржжни доставки на произведенията на насърдчаванитѣ предприятия, даже и когато тия произведения сж по-скжпи съ 15% отъ внасянитѣ отъ чужбина конкурентни такива.

При концесиитѣ привилегиитѣ сж още по-голѣми. Дава се районъ за всѣка концесия по нѣколко окржзи съ монополъ, щото никой другъ да нѣма право да строи подобно заведение въ дадения районъ, макаръ и не насърдчавано. (Въ районитѣ на специалнитѣ облаги не насърдчавано подобно предприятие може да се строи). При концесиитѣ, обаче, капитала трѣбва да надминава 2,000,000 лева.

Благодарение на тия насърдчителни законодателни мѣрки, презъ последнитѣ 30 години българската «по-едра» индустрия, включая и не привилегированата, е дала следнитѣ резултати:

Къмъ 1922 година (споредъ една анкета на Главната Дирекция на Статистиката) въ България е имало всичко 1517 частни, по-едри предприятия (съ наймалко 5 конски сили енергия и 15 работника годишно).

Въ тия 1517 индустриални заведения въ Царството е имало вложенъ първоначаленъ капиталъ 442,508,583 лева, който въ днешна валута представлява около 5 милиарда лева: здания, машинария и оборотенъ капиталъ.

Двигателната енергия въ тия 1517 заведения е била около 80,000 конски сили. Тия заведения сж давали работа на 50,000 души работници годишно.

По видъ и количество тия 1517 частни предприятия се разпредѣлятъ така:

1) Мини и кариери	25
2) Метална индустрия	80
3) Керамика	16
4) Химическа индустрия	62
5) Брашняна, питейна и хранителна индустрия	746
6) Тютюнева индустрия	167
7) Текстилна	105
8) Дървена	110
9) Кожарска	59
10) Картонажна и хартийна	12
11) Графика	25
12) Електрически узини за енергия	10
Всичко	1517

Така се представлява днесъ по-едрата индустрия въ България споредъ анкетата на Глав. Дирекция на Статистиката къмъ 1922 година.

—

Днесъ, когато вече действието на закона за насърдчението на мѣстната индустрия е къмъ своя край, положението на даннитѣ едва ли е претърпѣло нѣкаква промѣна. И да има такава, тя е незначителна.

Какво ни учатъ въ сжщность обаче горнитѣ данни?

Най-простата истина —: че развитието на нашата индустрия е вървяло успоредно съ развитието на нашето земледѣлие, съ нашето земледѣлско производство.

Главнитѣ индустрии си оставатъ пакъ текстилната, брашняната, захарната, тютюневата, спиртната и отчасти консервената и маслодайната.

Всичкитѣ други видове индустрии сж били и ще бждатъ спомагателни къмъ споменатитѣ.

При измѣнилитѣ се стопански условия следъ Ньойския договоръ за миръ, при които държавата разчита на митнитѣ приходи за балансиране бюджета и при които прохибитивната митнишка система се явява една економическа необходимость (високи мита за по-ненужнитѣ и луксозни материали), — явява се въпроса: трѣбва ли бждащия законъ за насърдчение на мѣстната индустрия да следва досегашния пжть на закона за насърдчение на мѣстната индустрия, или ще трѣбва въ неговитѣ основи да легнатъ нови принципи, нови начала, нови схващания на интереситѣ на мѣстния фабрикантъ и консуматоръ.

На този въпросъ отговора е отъ нѣколко думи: бждащиятъ фабрикантъ въ България на артикули, чийто сурови материали ще идватъ отъ чужбина, не трѣбва да бжде насърдчаванъ така, щото да печели само разликата отъ митото, съ което държавата облага чуждитѣ фабрикати отъ сжщия видъ и да се стреми да създава индустрия, само защото държавата ни сега за сега се намира подъ прохибитивенъ митнически режимъ. Това не е естественъ пжть на развитие на мѣстната индустрия.

Законодателя въ края на настоящата година ще трѣбва да раздѣли и насърдчи два главни рода мѣстни индустрии:

1) Главнитѣ (паралелни на земледѣлското производство) и

2). Спомагателнитѣ индустрии нужни за фукциитѣ на главнитѣ.

Държавата въ миналото е правила жертви за насърдчение на мѣстната индустрия при съвсемъ различни отъ днешнитѣ стопански условия на страната. Бждащитѣ жертви, които, безспорно, държавата пакъ ще прави съ единъ новъ законъ за насърдчение на мѣстната индустрия, ще трѣбва да бждатъ обмислени и претеглени съобразно силитѣ на фиска:-жертви нужни на народното стопанство, жертви за българския консуматоръ. Ще трѣбва да се привилегироватъ индустрии, предприятия, а не интереси на дадени индустриалци въ ущърбъ на фиска и консуматора.

По тоя въпросъ ще се повърнемъ по-подробно другъ пжть.

Н. П.

Комерчеро.

Есперанто.

МЕЖДУНАРОДЕНЪ ЕЗИКЪ.

Идеята за международенъ езикъ датира още отъ библейскитѣ времена. Тогава когато пророкъ Захея повдигаше въпроса за международенъ езикъ, човечесвото съ ужасъ си спомняше легендата за Вавилонското стълпотворение. Тази легенда ни пренася въ мисъльта за тогавашния па и сегашния хаосъ, който се създава, благодарение на това смешение на понятията, злина която само многоезичието т. е. неразбирането на хората, може да доведе. Носена, лелѣена въ мечтитѣ на множина благотворители на човечеството презъ всички минали времена, тя се подема по сериозно презъ последнитѣ 18 и 19 вѣка. Последнитѣ два характеризиращи се съ небивало творчество въ всички области на науката и искуството, въпроса, международенъ езикъ, изпъква на сцената съ подобающа сериозность. Множина посветили цѣлия си животъ за благоденствие на човѣчеството, отдадоха не по-малко и за единъ такъвъ езикъ. Знайни сж стремежитѣ на философа Лайбницъ, на рационалиста Ренанъ и на множи-